

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN: 2149 - 9225

Yıl: 2, Sayı: 4, Haziran 2016, s. 73-83

Doç. Dr. Nuran Özlük

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
nuranozluk@yahoo.com

İZDİVAÇ DERGİSİNİN EVLİLİK İLANLARI İLE GÜNÜMÜZÜN İZDİVAÇ PROGRAMLARI ADAYLARININ TALEPLERİ ARASINDA KISA BİR MUKAYESE

Özet

Birinci Dünya Savaşı henüz bitmeden yayımlanmakta olan İzdivaç dergisi evlilikle ilgili konularda çeşitli yazı türleriyle okuyucusunun karşına çıkmıştır. Bu dergide ayrıca "İzdivaç İlanları" başlıklı sayfalara da yer verilmiştir. Günümüzde televizyon kanallarının popüler yapımlarından olan izdivaç programları incelendiğinde bu ilanların görsel alana aktarılmış şekliyle karşımıza çıktığı görülmektedir. Bu çalışma ile hem basılı hem de görsel anlamda aynı amaca, izdivaca, hizmet eden iki kaynak arasında aradan geçen 98 yılda rağmen kadın ve erkek adayların birbirlerinden beklentileri hususunda insanoğlunun evlilik algılayışını dikkatlere sunmak istedik.

Anahtar Kelimeler: İzdivaç dergisi, izdivaç ilanları, izdivaç programları, izdivaç adaylarının talepleri, Birinci Dünya Savaşı.

A BRIEF COMPARISON BETWEEN MATRIMONIAL ADVERTISEMENTS ON İZDİVAÇ MAGAZINE AND DEMANDS OF THE CANDIDATES IN TODAY'S MARRIAGE TV SHOWS

Abstract

İzdivaç Magazine was being published during the times when the First World War was still continuing and it included various types of articles covering matrimonial issues. Besides, pages entitled as "Matrimonial Advertisements" were given places in this magazine. When the Marriage Shows, which are some of the most popular TV productions nowadays, are examined it is seen that these advertisements show up in a form transferred to visual area. With this study we aimed to call your attention to the human beings' perception of marriage regarding mutual

expectations of male and female candidates from one another despite 98 years interval between these two sources both of which has served to the same goal, namely Marriage, both in printed and visual sense.

Keywords: İzdivaç Magazine, matrimonial advertisements, marriage shows, demands of marriage candidates, First World War.

6 Haziran 1334 (1918) Perşembe günü neşrine başlanan, serlevhasında “Saadet tevlit eder” yazan *İzdivaç*; ilmî, edebî, içtimai ve sıhhi, musavver bir mecmua olup 9. sayı yirmi bir günde diğer sayılar on beş günde bir neşrolunmuş ancak faaliyeti 11. sayı ile son bulmuştur. Mesul müdürü S. Tefvik olan dergide “İzdivaç İlanları” başlıklı sayfaya/sayfalara da yer verilmiştir. Pek çok süreli yayında bu tür ilanlara rastlanır ancak *İzdivaç* dergisi başlığından itibaren evliliğe hasredilmiş olması sebebiyle diğerlerinden ayrılmaktadır.

28 Temmuz 1914 tarihinde başlayan Birinci Dünya Savaşı 30 Ekim 1918’de imzalanan Mondros Mütarekesi ile Osmanlı İmparatorluğu için sona ermiştir. Ancak Mütareke’den sonra 13 Kasım 1918’de İstanbul işgal edilmiştir. Derginin 31 Teşrin-i Evvel 1334 (1918) tarihli son sayısı Mondros’tan bir gün sonra, İstanbul’un işgalinden 13 gün önce yayımlanmıştır. Birinci Dünya Savaşı devam ederken *İzdivaç* adlı bir mecmuanın neşredilmesi ve içeriğinde izdivaç ilanlarının bulunması ise önem arz etmektedir.

Söz konusu dergideki ilanları ön plana çıkarışımızdaki maksat ülke savaş hâlinde de olsa yaklaşık bir asır evvel içtimai hayatta kadın ve erkeğin evliliğe nasıl baktığı, birbirlerinde hangi özellikleri aradığını ortaya koymak, bu özellikler vasıtasıyla dönemin kadın ve erkeğinin evliliğe talip olduğu yaş, tahsil derecesi, kültür, sanat eğilimleri, dünya görüşleri vd. gözler önüne sererek günümüzün evlilik programlarındaki adayların yaklaşımlarına dikkati çekmektedir.

İzdivaç mecmuasının ilk sayısında evlilik ilanları hakkında uyarıda bulunulmuş ve belirtilmesi gereken özellikler maddeler hâlinde verilmiştir:

İzdivaç İlanları Hakkında Bir İhtar

1. Mecmuamıza dercolunacak izdivaç ilanlarının adresleri idarehanemizde mahfuz kalmak üzere vazihen ilan edilmesi

2. İzdivaç ilanlarının bedeli beher kelime kırk para hesap ile peşin olarak tediyesi lazım olduğu ve bedeli tediye edilmemiş ilanların dercedilmeyeceği beyan olunur.

İzdivaç İlanlarında hususat-ı atıye mutlaka mevzubahis edilmelidir.

1. Sinni
2. Kudret-i maliye ve bedeniye
3. Derece-i tahsil

4. Tarz-ı maişet
5. Huy ve tabiat
6. Nasıl bir aile teşkil edilecek
7. Ergen veya bekâr (bakire, seyyibe)
8. Meslek
9. Zevç veya zevcede aranılan evsafın başlıcaları
10. Maddi, manevi kazancı ev idaresinde ihtisası

Dergide neşredilen ilanlarda öne çıkan bazı hususlar vardır. Bunlardan birincisi erkeklerin büyük çoğunluğunun İstanbul'da geçim zorluğu, alınan maaşların ev idare etmek için yetersizliği vb. sebepleri öne sürerek evlenecekleri kızın servet sahibi olmasını istemesidir. Diğer husus, yine erkeklerin bir kısmının yukarıdaki ya da başka sebeplerden içgüveyi olmak istemeleridir. Ayrıca kızların asil ve/veya kibar aile mensubu olması, tahsilinin bulunması, bir müzik aleti özellikle piyano veya ud çalması, yabancı dil bilmesi talepleri ilanların çoğunda bulunmaktadır. Aday erkeklerin biri ise yabancı dil bilenlerin eşlerini mesut ettiklerini görmediğini söyler. Eşleri ölenlerin dışında bir aday eşinin rahatsızlığı sebebiyle, diğer aday eşinden hiçbir şikâyeti olmadığı hâlde ikinci hanıma sahip olmak istemektedir. Bazı erkekler eşleri olacak hanımların "son moda, alafrangamesrep" olmalarını talep ederken bazıları aileler anlaşmadan önce görüşme, konuşma taraftarı dahi değildir. Erkeklerde dikkati çeken bir başka husus temizliğe, titizliğe, intizama düşkünlükleri, evlenecekleri bayanların itaatkâr, fizik olarak zayıf olmalarını istememeleridir. Zayıflığın tercih edilmemesinin sebeplerinden biri o dönemde zayıflıkla verem hastalığının ilişkili görülmesi olabilir. Çünkü ilanlardan birinde iki eşini de veremden kaybeden erkek aday, evleneceği bayanın kesinlikle zayıf olmaması gerektiğini belirtmiştir. Bunların dışında bir ilanda epey varlıklı olduğunu iddia eden erkek adayın bunun kaynağını açıkça belirtmemesi; talip bayandan ailesini, sanatını, gelirlerini öğrendikten sonra 1000 lira alarak evleneceğini şart koşması, bir diğer ilanda bayan adayın bankada 1000 lirasının bulunduğunu söylemesi de mevzubahistir.

Erkek adayların çoğu evlenecekleri hanımın güzellik, sevimlilik ve tenasüb-i endama (proporsiyonuna) malik olmasını, saç ve ten rengini belirtirken bazıları güzellikten ziyade ahlaka, terbiyeye önem verdiklerini söylerler.

Aday bayanların sayısı erkeklerden daha azdır. Kimi güzelliğinden, ev idaresindeki maharetinden, mal varlığından, huyundan bahsederken kimi evleneceği erkeğin orta hâlli de olsa mesut, sıcak bir yuva kurma arzusu etmektedir. İlanlardan biri kızın babası tarafından verilmiştir. Bu ilanda pek çok özellik aransa da bilhassa erkek adayın sıhhati üzerinde durulmuş hatta ailenin hekimi tarafından muayene edilmeyi kabul etmesi şartı getirilmiştir. Bu adayın ayrıca içgüveyi olması da gerekmektedir. İlanlardan birinde 16, diğerinde 19 yaşındaki kız çocuklarının evlenme nedenlerinin başlıcası ailesinin olmaması ya da üvey annesi yüzünden başkalarının yanında ikamet etmeleridir. Bayanlardan biri öğretmendir, mesleğine devam edip etmemeyi eşinin arzusuna bırakırken ev hanımı bir başka bayan eşi uygun bulursa dairelerden birinde çalışabileceğini belirtmiştir. Bayan adaylar arasında çocuğu olmadığı için eşinin tekrar evlen-

mesi, eşinin içki bağımlılığı sebebiyle boşanmış olanlar da vardır. Erkekler kadınlarda servet, asalet ararken bayanların büyük kısmı çok daha mütevazıdır. Orta hâlli hatta 16 yaşında bir adayın dahi yazdığı gibi orta yaşlı, asil bir aileye mensubiyettense asil bir kalbe sahip, namuslu eş tercih etmektedirler.

Çocuğu/çocukları olan adaylar genelde kardeşlerin kaynaşamama ihtimaline karşı genellikle karşı tarafın çocuğunun olmamasını istemektedir.

İlanlarda erkek adaylar emekli, memur, tüccar, ressam, asker ya da avukatlık gibi vazifeleri olsa da bazıları savaş sebebiyle ihtiyat zabitidirler. Erkeklerin bir kısmı İstanbul dışındadır yahut bir köye yerleşmek arzusundadır. Bayanların çoğu ev kızı/kadını birkaçı öğretmendir.

Dergiye ilan verenlerin yaş aralığı 16-62'dir. Bazı ilanlar birkaç kere neşredilmiştir.

İlanlarda dönemin eğlence mekânı Café Chantant'ın ismi, erkek adayların orada değil evinde müzik dinlemek yahut eşi kendisini kafes arkasında beklerken orada eğlenecek kadar hissiz olmadığını vurgulamak amacıyla iki kere kullanılmıştır.

Batılılaşma hareketi ile başlayan Osmanlı toplumunun bilhassa sosyal hayatında, aile kurumlarında 1918 yılında da Doğu-Batı çatışmasını yaşadığını gösteren davranış/talep vb. bu ilanların bazılarında da sarih olarak görülmektedir: Erkek ve kadın adayların hür ve serbest yaşamak istemesi, evleneceği hanımın son moda, alafrangameşrep olmasını, yabancı dil bilmesini evlilik koşullarına dâhil etmesi, evli olduğu hâlde oldukça varlıklı bir bayanla evlenmek isteyen erkeğin kendisini memnun edemediği takdirde ayrılmayı şart koşması, eğlence mekânlarına düşkünlükle orantılı yukarıda adı zikredilen Café Chantant'a gitme ya da gitmeme konusunun gündeme getirilmesi, hanımlardan piyanoya aşına olmalarının istenmesi ya da kendilerinin piyano çalmayı bilmesi, ev idaresine hanımın da gerek mal varlığı gerek maaşı ile katkıda bulunmasının birbirlerine muhtaç olmama şeklinde dile getirilmesine karşılık saadeti aile yuvasında arama, ailelerin anlaşması durumunda eş adayını görmeyi isteme; itaat eden sadık, dinine bağlı, ev işlerinden anlayan, ud çalan, yabancı dil bilmeyen hanım tercih etme vb.

Günümüzde yaygın olarak yayımlanan ve izlenen izdivaç programlarının televizyondan veya İnternet'ten takibi mümkün olduğundan onlarca arasında seçtiğimiz ve kısaca bahsettiğimiz ilanların Osmanlı Türkçesinden Latin harflerine aktardıklarımıza aşağıda yer verdik.

Söz konusu evlilik programlarının tartışma, kavga, stüdyoyu terk etme veya kovulma gibi izlenme oranını arttırmaya yönelik kısımları göz ardı edildiğinde adaylar şahsen orada bulunmakta; yaşları, meslekleri/kariyerleri, maaşları, mal varlıkları, daha önce evlenip evlenmedikleri, evlendilerse çocuğu olup olmadığı gibi hususlar ilk önce belirtilmektedir. Yakışıklılık, güzellik mefhumları bazen açıkça bazen de "yanuma yakışacak", "beni taşıyacak" şeklinde dile getirilmektedir. Adayların birbirine şiir okuması, şarkı söylemesi ile bu yeteneklerine dikkat çekmek istemesi, birinin diğerinin yaşadığı şehre gidebileceğini ifade etmesi, aralarında annesini/babasını yıllardır görmeyenlerin olması, anne/baba onayının söz konusu edilmesi; güven, saygı, aile muhabbeti, dinî hassasiyet aranması, bayandan yemek yapmayı, eşini karşılamayı

bilmesinin beklenmesi vb. söz konusu iken günümüzün hukuk kuralları çerçevesinde evli iken yeniden evlenmeyi talep etme mevzu bahis edilmemektedir.

Bu ilanlara bakıldığında birkaç istisna hariç evlilik programlarındaki bay, bayan taleplerin aradan geçen 98 yıla, değişen hayat şartlarına, bakış açılarına/zihniyetlere vb. rağmen birçok konuda aynı görüşte oldukları açıkça anlaşılmakta, insanoglunun evlilikte önem verdiği unsurların hemen hemen değişmediği gözler önüne serilmektedir.

Mecmuadaki İzdivaç İlanlarından Bazıları

^{1*} Namuskâr bir aileye mensup yirmi dört yaşında istikbali parlak bir gencim. Dört sene mukaddem tahsil-i âliyyeyi ikmal ederek mektepten çıktım. Vazifem icabı memalik-i Osmaniyenin bütün vilayetlerini ve memalik-i ecnebiyeden bazılarını gezdiğimden seyahat arzularım daha ziyade artmıştır.

Yolculuk mezahimine mütehammil bir kızla izdivaç etmek istiyorum ayrıca kendisinde atideki hasailin mevcut bulunması şarttır: 1. Afif ve namuskâr olması. 2. Almanca, Fransızca lisanlarından birini bilmesi, piyano çalması. 3. Hâl ü vakti müsait olması. Güzellik aranursa da zevcine sadakati şayan-ı tercihtir.

^{2*} Otuz yaşlarında bir kadını, oldukça melahat-ı veçhiyeye malikim, okur yazarım, Şark'ın en ruhnevaz bir sazı olan uda aşınayım.

Şiir ve edebiyatla işigali pek severim, Osmanlı Bankasında bin lira param vardır. Dört çocuğum varsa da pederlerinden kalma miktar-ı kâfi maaşla idareleri temin edilmiştir. Tabiatım pek kıskanç olduğundan şerait-i atiyeye ile izdivaç etmek isterim: 1. Zevcimim senni geçkince olursa da benim için daha muhterem ve mübeccedir. 2. Fakat ruhen, hissens genç olmalı. 3. Asalet-i nesliye değil, asalet-i kalbiyeye malik bulunmalı. 4. Mahiyye beş bin kuruş getirir iradı olmalı. 5. Bazı gûne-i meşru arzularıma müdahale etmemeli.

^{3*} Pek eski ve tarihî bir aileye mensubum. Müteaddit memleketlerde emlak ve arazim vardır. Sanatımı öğrenmek isteyen talibeler *İzdivaç* idarehanesine müracaat edebilirler, hin-i talepte fotoğrafımı da gönderirim.

Alacağım hanım son moda, alafrangameşrep olmalı. Biraz da şiir ve hayat-ı taharriye aşına bulunmalı, dul da olsa beis yoktur. Yalnız bir şartım var: Yani ailemi, istikbalimi, varidatımı öğrendikten sonra "1000" lira alır ve öyle izdivaç ederim, yirmi yaşındayım.

^{4*} Sinnim yirmi yedi, ticaretle işigal ederim, seyahate merakım fazladır. Şimdi İstanbul'da bulunuyorum. Senni yirmiden dün olmamak üzere asil bir aileye mensup bir hanımla izdivaca talibim. Aradığım başlıca meziyet tahsil ve terbiye, afif ve namuskâr olmaklıktır.

¹ İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 1, 6 Haziran 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.

² A.g.y.

³ A.g.y.

⁴ İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 2, 20 Haziran 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.

^{5*} Zevcim vefat etti. Otuz üç yaşında ihtiyar bir validemden başka hiçbir kimsem yoktur. Küçük, dört odalı bir evimiz vardır. Namuskâr bir erkekle mesut bir aile teşkil edebilirim. Taşraya gitmemem için de hiçbir mâni yoktur.

^{6*} Ben asl-ı İstanbullu değilim. Soy sop bizim Konya'da oturur. Burada ticaret ediyorum. Hayli zengin oldumsa da mesudiyet mümkün olamadığından ve hayatta rahat, huzur nedir anlamadığımdan evlenmek istiyorum. Şeraitim biraz ağırca olduğu için bu cesareti şimdiye kadar gösteremedim de sekiz seneden beri bekâr gibi yaşamaya mecbur oldum.

Bundan on iki sene evvel evlendim. Şimdi otuz iki yaşındayım. Evlendiğim zaman ben yirmi, zevcem on üç on dört yaşlarında idi. Bizim oralarda kızlar böyle çok küçük evlenir. Hatta yirmi yirmi iki yaşında kızların evlenme zamanı geçmiş sayılır. Ertesi sene bir çocuğum oldu. On aylık iken öldü. Zevcem çok zayıf olduğundan çocukları cılız oluyor. Bir buçuk sene sonra bir çocuk daha doğdu. Zavallı zevcem doğururken çok sıkıntı çekti. Çocuğu ölü doğdu ama zevcemin ayakları tutmaz oldu. Daha hâlâ çare bulunamıyor. Şimdi zevcem köşede sessiz oturuyor, hasta oldu diye bırakamazdım, vicdanım böyle büyük hataya müsaade etmez lakin evlenmek lüzumunu da hiss ediyorum. Her türlü kusurlarımı ortaya koydum, hâlîm vaktim çok iyidir. Beni mesut edecek lakin ne beni ne zevcemi incitmeyecek terbiyeli, nazık, tertip bilir, yaşıyla mütenasip bir hanımla evlenmek istiyorum.

^{7*} Otuz beş yaşında bir ev kadınıyım. Hiç çocuğum olmadığı için zevcim üstüme evlendi. Beş sene evvel ayrıldım. Çocuk istemeyen çok terbiyeli, orta hâlli bir zat ile evlenmeye talibim.

^{8*} Yüzbaşıyım, otuz üç yaşındayım, memuriyetim İstanbul havalisindedir. Bir evi olan ve hiç olmazsa kendi ihtiyacını temin edecek kadar varidatı olmalı. İstikbalden ümitvar isem de şimdiki maaş ve muhassasatım başlı başına bir ev idaresine gayr-ı kâfidir. Bunun için hâlî vakti müsait bir aileye damat olmak istiyorum.

^{9*} Sinnim otuz dördttür. İstanbul'da bin kuruş maaşlı memurum. Evsaf-ı atiyeyi haiz bir kız ile izdivaç etmek arzusundayım.

Benimle teşrik-i hayat edecek olan kız nihayet yirmi beş yaşlarında, okur yazar olmalı. Hâl-i hâzırda bin kuruşla temin-i maişet etmek kabil olmadığı cihetle zevcem olacak kadının da miktar-ı kâfi varidatı olmalı. Hürriyetimi muhafaza etmek şartıyla iç iç güveysi de gidebilirim.

^{10*} Ailemiz gayet asildir, hâl ü vakti de müsaittir. Kızımızın ahval ü şeraitini ayrı ayrı yazıyorum. 1. Sinni on dokuzudur. 2. Pederinden mevrus emlak ve akarı vardır. Sıhhati yerinde ise de biraz ziyadece zayıftır. 3. Derce-i tahsili yüksektir. Fransızca, Almanca lisanlarını serbest konuşur. Keman çalar. 4. İntizam-ı hayatı pek sever. Saatle hareket eder. 5. Tabiatı çok kıskançtır ve içlidir. Her şeyden müteessir olur. Çok merhametlidir. 6. Zevçliğe talip olacak zatın bizim

⁵ A.g.y.

⁶ A.g.y.

⁷ A.g.y.

⁸ İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 4, 18 Temmuz 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.

⁹ A.g.y.

¹⁰ A.g.y.

yanımızda damat olması iktiza eder. 7. Bakiredir. 8.Ev idaresi için çok özenir, nezafet ve intizama son derece riayetkârdır. Kızımıza talip olacak zatta aradığımız evsaf otuz yaşını mütecevaz olmamalı, mahiyye laakal beş bin kuruş bir irat veya maaşa sahip olmalı, tamü's-sihha olmalı, hatta bu hususta aile tabibimiz tarafından muayene edilmeye bile muvafakat etmeli, âlî derecede tahsili olmalı. Lüzumunda sıkıntıya duçar olacak elinde avucundaki sarf edecek şekilde müsrif, her şeyini esirgeyecek mertebelerde hasis olmamalı, kızımız zayıf olduğundan kıskanç tabiatlı olmamalı, kıskançlık hayatı zindan eder. Hem zevç hem zevce üzülür. Ergen olmalıdır. Mesleği doktorluk, ticaret, avukatlık gibi serbest sanayilerden biri olsa daha iyi olur.

^{11*}Gayet namuskâr ve vefakâr bir ev kadınıyım, temizliğe çok riayetkârım, otuz yedi yaşındayım, zevcim vefat edeli dört sene oldu, on yaşında bir kızım var, kadınlığı güzellikten ibaret saymayan namuslu bir kadınla rahat, asude yaşamak isteyen orta hâlli bir zata talibim. Yaşlı da olsa makbulümdür. İki evim var, biri dört diğeri beş odalıdır. Büyük evi kiraya veriyorum ve küçüğünde oturuyorum.

^{12*} Otuz dokuz yaşındayım, zevcim fena hâlde işrete müptela olduğundan ayrılmaya mecbur oldum. İki çocuğum var. Biri on üç, diğeri sekiz yaşındadır. Büyüğü oğlandır. Leyli mekteplerden birine vermek niyetindeyim, diğeri kızdır. Bir ev geçindirebilecek, sakin tabiatlı, işret etmez, gece sokakta gezmeyi sevmez bir zat ile evlenmek istiyorum. Zevcim olabilecek zatın çocuğu olmamalı. Evdeki kardeşlerin imtizacı çok güçtür. Varidatım yoktur yalnız bir evim vardır.

^{13*}Yirmi yaşındayım. Memuriyetim Duyun-ı Umumiyyede olup seferberlik münasebetiyle ihtiyat zabiti bulunuyorum. Peder ve validem yoktur. Ressamlığa aşına ve heveskârım, mükeyyifata müptela değilim. Anadolu'da keşfettiğim ruhsat-ı resmiyyeyi haiz antimuvan ve simli kurşun madenlerinin nısf-ı hissesine malikim. Talihimiz yardım ettiği takdirde harpten sonra istifade edebileceğiz. Zevcem nazik, mültefit, hassas, sadeliği sever, musikiye aşına, esmer, uçuk benizli veyahut pembe beyaz olmalı. Ne pek zengin ne de fakir olmalı. Çünkü ne ben onu satın almış olayım ve ne de o beni satın almış olsun. Peder veyahut validelerinden biri berhayat olmak şarttır. Hâl ü vakitleri içgüveyliliğine müsait olmalı. En büyük arzu-yı emelim beyan olun şü şerait tahtında izdivaç etmektir.

^{14*} Elli beş yaşındayım, iki defa evlendim, zevcelerim bitakdir-i İlahi müteverrimen vefat ettiler. Ticaretle meşgulüm, beş senedir bekâr yaşıyorum. Çocuğum yoktur. Yaşlı göstermem, taşralı olduğum için vücudumun kadrini bilirim ve ihtiyarlamadım. Beni mesut edecek asil ve bakire bir hanımla izdivaç etmek isterim. Sinninin otuz yaşından fazla göstermemesi birinci şartımdır. Katiyen zayıf istemem. Ölen refikalarımın her ikisi de zayıf idi. Hekimsiz, hocasız bir günümüz geçmedi. Nihayet felek yâr olmadı, ikisi de öldü. Kaviyyü'l-bünye, sıhhati yerinde, şen, kayıtsız olmalı. Tabiatım mükerrerdir. Lakin kadından belki lüzumundan ziyade hürmet-i riayet beklerim. Biraz da çok sevilirim. Dürüst bir hayat yaşarım, içkiye müptela değilim; kah-

¹¹ İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 5, 1 Ağustos 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.

¹² A.g.y.

¹³ A.g.y.

ve, sigara çok içerim. Hatta içmeyenlere kızırım. Servetim bu zamanda iyi geçinmeye müsaittir. İstanbul'un oldukça iyi denebilecek mevkilerinde iki ev aldım. Şimdi birinde kendim oturuyorum. Alacağım hanımın fakir olmayıp mutavassıt bir aileden olması matluptur.

^{15*} Sinnim yirmi sekizdir. Rütbem yüzbaşı ve pek karib bir atide terfi edeceğim kaviyyen memuldür. Asalet-i kalbiyeye ve mutavassıt bir aileye mensubum. Oldukça yakışıklıyım. Benden hiçbir şey talep etmeyen bir validem, bir zabıt kardeşim var. Avrupa'nın müteaddit şehirlerinde bulundum ve tahsil ettim. Adab-ı muaşeret ve lisan-ı ecnebiyeye vâkıfım. Mevkiim parlaktır, gayet hassasım, vücutça hiçbir arızam yoktur. Tabiatım şendir. Namus dairesinde alaf-ranga hayatı severim. Müskirat kullanmam. İçgüveysi olmak arzusundayım. Müstakbel refika-i hayatımda aradığım hasail: 1.Asalet-i nesliyeden ziyade asalet-i kalbiyeye malik olmalı. Ne pek zengin ne de fakir olmalı. Uzunca boylu, tenasüb-i endama malik ne şişman ne de zayıf olmalı. Beyaz yahut buğday renkli, kara kaş ve gözlü olmalı. 2. Hassas, sadeliği sever, derece-i kâfiyede tahsile malik ve musikiye aşına bulunmalı. 3.Sinni on sekizden dün yirmi ikiden efun olmama-lı, hâl ü vakti içgüveyliğine müsait olmalı. 4.Refika-i hayatım olacak hanımefendi ile namus ve adap dairesinde görüşmek ve anlaşmak birinci arzumdur. Mahfuz adresime müracaat olunur ise istenilen tafsilat alınabilir.

^{16*} On altı yaşında bir kızım, Bulgaristanlıyım. Peder ve validem dünyada kimsem yoktur. Sekiz yaşında bir kardeşim var. Balkan Harbi'nden beri ölü mü diri mi haber alamıyorum. Muharebe esnasında muhacir olduk, yolda ailemden ayrıldım, bir daha da buluşamadık sonradan esir olup öldüklerini haber aldım. Kibar bir aile nezdinde evlatlık gibi oturuyorum. Ev geçindirebilirim. Yaşı kırktan ziyade olmayan bir zevce talibim. Tahsilim yoktur. Dört sene yanında bulunduğum kibar aile sayesinde terbiye, intizam ve kadınlık öğrendim.

Methedecek kadar güzelim, ev idaresini de bilirim. Kendine hakikatli bir can yoldaşı isteyen idarehanede mahfuz adresime müracaat edebilirler.

^{17*} Yirmi altı yaşındayım. Sıhhatim yerinde, oldukça tenasüb-i endama malikim. Zabitim. Hayat-ı askeriyemde iyi ve mühim bir mevki sahibiyim. Mahiyye 3500 kuruş varidatım vardır. Serbest bir hayatı severim. Tabiatım sakindir. Müşkölpesent değilim. Yegâne arzum iyi aile teşkil etmektir. Şimdiye kadar tehhül etmedim. Benimle teşrik-i hayat edecek kadın hür ve serbest, iyi bir tahsil görmüş, bir lisan-ı ecnebiyeye vâkıf ve oldukça bir servet sahibesi bulunması şayan-ı arzudur. Bir aile ocağını hüsn-i idare edecek kabiliyette bulunması şarttır. Sinni 18 ila 25 arasında olmalı. Bakire ve seniyye olmasında beis yoktur. Yalnız iyi tabiatlı, hüsn-i ahlak sahibesi olması elzemdir. Hariçte bulunduğumdan şerait-i hususiyeyi *İzdivaç* idarehanesinden anlayabilirler.

¹⁴ A.g.y.

¹⁵ İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 6, 15 Ağustos 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.

¹⁶ İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 7, 29 Ağustos 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.

¹⁷ A.g.y.

^{18*} Orta yaşlı, bir dul kadını. Dünyada yalnız bir kız çocuğum vardır. Evim barkım vardır. Evim hâlîme göre mefruştur; eşyalarım, her şeyim vardır. Güzel değilim, ev işini iyi bilirim. Dünyada yalnız bir emelim var: Gürültüsüz bir aile teşkil edip yaşamak. Temizliğe dikkatim son derecedir. Orta yaşlı hatta elli elli beş yaşlarında eli ekmek tutar bir efendi ile izdivaca talibim.

^{19*} Yüzbaşıyım. İlk haremimden iki çocuğum vardır. Gayet gayur, ailesini geçindirir bir adamım. Ziraata son derecede hevesim olduğundan benimle beraber köy hayatı yaşama isteyen bir zevceye talibim. Zevcemde tahsilden evvel terbiye ararım. Oldukça sahabe-i servet olması matluptur. Sazdan anlayıp anlamaması haiz-i ehemmiyet değildir. Müstakbel refikam araziye sahip olursa daha iyi olur. Otuz iki yaşındayım. Zevcemin de sinnime müsait bir yaşta olması matluptur. Bakire olmalıdır. Güzel ve katiyen zayıf olmamalıdır.

^{20*} Yirmi iki yaşındayım. Namusun kıymetini takdir etmiş bir kızım. Dünyada bir validem vardır. Tahsilim iyidir. Musikiye de aşınayım. Pek güzel değilim, bana çirkin de denemez. Zarafeti, nezafeti pek severim. Muallimelik ile temin-i maişet ediyorum. Orta hâlli, orta yaşlı bir zat ile izdivaca talibim. Validemin kimsesi olmadığından benimle oturmaya mecburdur. Servetim yok, maaşım vardır. Hizmetimde devamım, adem-i devamım zevcimın arzusuna tabidir. Dünyada mesut bir aile teşkil etmekten başka bir emelim yoktur. Şerait-i izdivaciyemi kabul edenler idarehanede mahfuz adresime müracaat edebilirler.

^{21*} On dokuz yaşında bir kızım. Üvey validem olduğu için pederimden ayrı yaşıyorum, akrabalarımın birinin evinde oturuyorum. Yüzüm güzel, boyum kısadır. Ev işini pek güzel bilirim. Başlı başına bir evi mükemmel idare edeceğime kanaatim var. Servetim yoktur. Elli yaşlarına kadar, orta boylu, vefakâr, kendi hâlinde bir zevce talibim. Zevcimın vefakârlığı, ev işlerine vukufum sayesinde mesut olacağından eminim. Küçük yaştan beri evdeki valide taziyeki altında büyüdüğümünden huyum pek güzel, tabiatım mazlumdur. Saza aşına değilim, okumak da bilmem. Arzu edenler adresime müracaat edebilirler.

^{22*} Yüzbaşıyım. Otuz yaşındayım. Maaşımdan başka muhassasatım yoktur. İki çocuğum var, zevcem de vardır. Zevcemden memnun isem de evlenmek arzusundayım. Nazar-ı dikkati celbedecek kadar güzel ve yakışıklıyım. Elsine-i ecnebiyeye vâkıfım, uzun uzun seyahatler yaptım. Geçinmemiz pek âlâdır. Huyum iyidir, hoş-gû, hoş meşrep bir zatım. Ev idaresine tamamıyla vâkıfım, fikr-i ticaretim de vardır. Nezafet ve intizamın âşığıyım. Piyano çalarım, saza aşınayım, mükemmel ud da çalarım. Refika-i müstakbelemde aradığım evsaf: 1. Orta yaşlı bir hanımefendi ile izdivaç arzusundayım. Bakire ve seniyye olması şayan-ı kayt değildir. 2. Erbab-ı servetten olması birinci şarttır. Refah hayat servetle mümkündür. 3. Bir konağı olması lazımdır. Ben herhâlde vefakâr, fedakâr bir zevç olacağım. 4. Memnun edemediğim takdirde iftirak şartıyla izdivaç ederim. 5. Refikamın gün görmüş, asil olması şarttır. 6. Güzellikten ziyade ahlak

¹⁸ İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 8, 12 Eylül 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.

¹⁹ A.g.y.

²⁰ İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 9, 3 Teşrin-i Evvel 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.

²¹ A.g.y.

²² A.g.y.

güzelliğine taraftarım. 7. Sükûneti sever ve az söyler bir kadın olmalı. 8. Yukarıda yazdığım gibi orta yaşlı olmasının ehemmiyeti yoktur. Nezafet ve intizama riayetkâr olması kâfidir. 9. Küçük çocuğu olmamalıdır, benim de bir buçuk ve üç buçuk yaşlarında iki çocuğum olduğundan rahatsızlığı rahatsızlığı mucip olacağı şüphesizdir. 10. Servetini hüsn-i idare ettirmek, namuskâr ve vefakâr, müdir-i müdebbir, mana-yı hayatı anlamış, yaşamasını ve yaşatmasını bilir bir zevce talip olanlar sürat-i mümkününe ile idarehande mahfuz adresime müracaat buyursunlar.

^{23*} Bin beş yüz kuruş maaşlı bir mütekaidim. Sinnim elli ikidir. İstanbul'da hiç kimsem yoktur. Evvelki ailemden biri on dört, diğeri on altı yaşında olmak üzere iki oğlum vardır. Namuslu ve sinnimle münasip bir hanımla izdivaç edeceğim. Başlıca bir merakım varsa o da temizlik ve her şeyde intizamı aramaktır.

^{24*} Yirmi sekiz yaşındayım. Rüştü derecesinde tahsilim var. Ev idaresine vâkıfım. Yemek, nakış, dikiş bilirim. Esnaftan aile muhabbeti olan bir zata talibim.

^{25*} Biraz okumak yazmak bilirim. Sazdan da anlarım, ud çalarım. Servete sahip değilim. Mesut bir aileye sahip olmak isterim. Orta hâlli bir zevce talibim. Eğer tensip ederse ben de devairden birinde çalışırım, o da çalışır geçiniriz. Malul zabıttandan da olsa makbulümdür. Elimden geldiği kadar bahtiyar etmeye çalışırım.

^{26*} Pek zengin ve asil bir aileye mensubum. Sinnim yirmi birdir. Mesleğim ticarettir. Fakat ahval-i harbiye dolayısıyla ihtiyat zabitiyim. Sanayi-i nefiseden resim bilirim. Hüsn-i tabiatım vardır. Yine hüsn-i tabiat sahibesi bana akran olabilecek bir zevceye talibim.

Pek genç yaşında izdivaca talip oluşum maatteessüf garip görülebilir. Sefahat yuvalarından uzak kalmak, her türlü ezvak-ı hayatiyeyi teşkil edeceğim ailede görmek, sefahat ve sefaletten daima azade bulunmak için izdivaçtan başka çare olmadığını düşündüm ve kararımı verdim. Refika-i hayatım olabilecek hanımda atideki evsafı ararım: 1, Adat-ı dinîye, icabat-ı milliyeme pek merbutum bununla beraber şer'in, âdetin hüsn-i kabul ettiği derecede düşünceli, doğru muhakemeli isterim. 2. Tahsili; ailevi, terbiyevi kitapları okuyup anlayacak kadar olsa kâfidir. 3. Ecnebi lisanı bilmesee çok iyi olur. Çünkü bilenlerin ahlakı, edebî bir kitap okuyup da aile hayatını, aile terbiyesini öğrendiklerini, zevçlerini mesut ettiklerini görmüyorum. Ecnebi lisanı bütün emeklere rağmen elde süslü bir oyuncak gibi kalıyor. 4. Piyano yahut sazlardan birini bilirse hoş olur. Zira Café Chantantlarda değil evimde musiki dinlemek isterim. Mamafih çaldığı sazı gayet mahirane çalsa matluptur. Âdeta üstat olmalı, musikiye merakım olduğundan en ufak hata nazar-ı dikkatimi celbeder. Acemi sazlardan nefret ettiğim kadar dünyada hiçbir şeyden sıkılmam. 5. Bir kere asil bir aileye mensup olmalı sonra bugün ne ben ona ne o bana muhtaç bir hâlde olmamalıyız. 6. Sinnim nazar-ı dikkate alınmalı ve bana akran olmalıdır. 7. Nazar-ı dikkati celbedecek derecede sevimli ve yakışıklıyım. Binaenaleyh fevkalade değilse de güzel denecek bir hâlde olmasını temenni ederim. 8. Ailem pek namuskârdır ve eskiden beri

²³ İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 10, 17 Teşrin-i Evvel 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.

²⁴ A.g.y.

²⁵ A.g.y.

²⁶ İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 11, 31 Teşrin-i Evvel 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.

sahib-i servet ve İstanbul'un eski ailelerindedir. 9. Buraya ilan verişim belki pek vakur, ağırbaşlı insanları düşündürür. Fakat katiyen şurada veya buradaki tesadüfle evlenmek arzusunda olmadığım için şerait-i izdivaciyemi ilana karar verdim. Görmek, konuşmak gibi henüz âdet olmayan hususata taraftar değilim. Akitten sonra ailesinin rızası olursa görüşürüm. Büyüklere hürmet, küçüklere şefkat aldığım aile terbiyesinin esasını teşkil eder. İdarehanedeki mahfuz adresime böyle namuskâr bir aileden bir kız bulunduğunu ihbar ederlerse minnettar kalırım. Bana refika olabilecek hanımın doğrudan doğruya bu izdivaç talebine cevap vermesini ne düşünür ne isterim. Ailem ile ailesi tanışır, uyuşur, işi hayırlı bir neticeye bağlar. Vakur, vazifeşinas bir zevç olmak isterim.

^{27*} Tevellüdüm Manastır'da. Sinnim otuz altıdır. Tabiatım halim ve sakindir, hakikati severim. Muteber ve kibar bir aile evladım. İşret istimal etmem. Hamdolsun bugüne kadar vukuatım yoktur. Üç lisana aşınayım. Biraz da Fransızca okurum. On sekiz senedir diyar-ı gurbette ve aşar mültezimliğinde bulunuyorum. Son derece hayatta tecrübeliyim, ziraata aşınayım; çiçek, bağ, bahçe işlerinden anlarım ve pek meraklıyım. Taharet ve nezafeti severim. Beş yüz kuruş maaşla devair-i resmiede memurum. Bundan maada servetim olmadığı gibi burada da kimsem yoktur. Evlatlığa kabulümü arzu ediyorum. Benimle tehhül edecek hanımda aradığım evsaf: 1. Bakire yahut seyyibe olması. 2. Sinni yirmi sekizden efsun ve zayıf olmamalı. 3. Muteber ve kibar bir aileye mensup olmalı. 4. Ahlakça iyi, sakin tabiatlı ve benim gibi hakikatsever olmalı. 5. Hayatımda hür ve serbest yaşamak isterim. 6. Boyu uzunca ve teni beyaz olması şarttır. 7. Bu şerait tahtında talip zuhur ederse adresime müracaat olunmalıdır.

KAYNAKLAR

- İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 1, 6 Haziran 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.
İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 2, 20 Haziran 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.
İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 3, 4 Temmuz 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.
İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 4, 18 Temmuz 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.
İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 5, 1 Ağustos 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.
İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 6, 15 Ağustos 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.
İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 7, 29 Ağustos 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.
İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 8, 12 Eylül 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.
İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 9, 3 Teşrin-i Evvel 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.
İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 10, 17 Teşrin-i Evvel 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.
İzdivaç İlanları, *İzdivaç*, S. 11, 31 Teşrin-i Evvel 1334 (1918), s. ön ve arka kapak arkası.

²⁷ A.g.y.